

Træffer retten afgørelse om forældremyndighed under henvisning til, at der har været rimelig tid til at fremsætte anmodning om tilbagegivelse, er denne afgørelse ikke i sig selv til hinder for, at anmodning efterfølgende fremsættes under henvisning til § 10.

Efter afslutningen af behandlingen af en anmodning om tilbagegivelse af barnet er der ikke længere noget, som hindrer, at der træffes afgørelse om forældremyndighed her i landet. Dette gælder også, hvis der er truffet afgørelse om tilbagegivelse af barnet. I almindelighed må det antages, at sagsøgeren vil hæve forældremyndighedssagen her i landet, når denne afgørelse ikke kan standse tilbagegivelsen. Det kan dog ikke udelukkes, at sagen ønskes fortsat, fordi den danske forældremyndighedsafgørelse vil kunne have betydning under en eventuel forældremyndigheds-sag, der efter tilbagegivelsen rejses i det land, hvorfra barnet blev bortført.

Til § 20.

Bestemmelsen omhandler de tilfælde, hvor et barn er ulovligt bortført til udlandet eller ulovligt tilbageholdt der, uden at der foreligger en dansk afgørelse om forældremyndighed, som kan fuldbyrdes. Bestemmelsen åbner mulighed for, at Civilretsdirektoratet eller danske domstole, efter at bortførelsen har fundet sted, kan fastslå dens ulovlighed. Herved kan der tilvejebringes det fornødne grundlag for, at barnet kan bringes tilbage. Der henvises herved tillige til bemærkningerne til § 4, stk. 3, hvorefter enhver senere afgørelse kan anerkendes eller fuldbyrdes, hvis den indeholder oplysning om, at bortførelsen er ulovlig.

Efter *stk. 1* kan justitsministeren, eller den, der bemyndiges dertil, træffe beslutning om, at handlingen er ulovlig, hvis barnet før bortførelsen boede her i landet, og der kun er en forældremyndighedsindehaver enten efter loven eller i henhold til en afgørelse, der endnu ikke kan fuldbyrdes. Om betingelserne for at anse bortførelsen eller tilbageholdelsen for ulovlig, henvises til bemærkningerne til § 10, stk. 2, nr. 1. Det bemærkes herved, at det ikke er en betingelse for at anse handlingen for ulovlig, at denne tillige er strafbar. Dette vil dog ofte være tilfældet, jf. straffelovens § 215. Det er ikke nødvendigt, at der foreligger en ulovlig bortførelse på det tidspunkt, hvor barnet bringes ud af landet. Beslutning om ulovlighed kan træffes, hvis en af forældrene med den andens samtykke tager barnet med til udlandet, men senere nægter at give det tilbage.

Beslutning om, at handlingen er ulovlig, kan alene træffes efter anmodning fra forældremyndighedsindehaveren. Afgørende herfor er, hvem der har forældremyndigheden på anmodningstidspunktet. Beslut-

ning efter bestemmelsen kan f.eks. ikke træffes, hvis den, der fremsætter anmodning herom, havde forældremyndigheden på bortførelsestidspunktet, men efterfølgende ved en dansk afgørelse eller ved en afgørelse, der har gyldighed her i landet, er blevet frataget forældremyndigheden. For at sikre, at beslutningen om ulovlighed accepteres i udlandet, bør det udtrykkeligt anføres, at ansøgeren på anmodningstidspunktet var indehaver af forældremyndigheden.

Det findes hensigtsmæssigt, at beslutning efter *stk. 1* kan træffes administrativt, idet der må lægges vægt på, at beslutningen kan træffes hurtigt, samt at beslutningen mere har karakter af en konstatering af en objektiv kendsgerning end stillingtagen til et bevis eller en tvist. Ud over konstatering af, at barnet har boet her i landet, og at bortførelsen eller tilbageholdelsen er ulovlig, vil der typisk alene være tale om, at den ugifte mor skal kunne godtgøre, at hun ikke er gift med barnets fader, f.eks. ved fremlæggelse af folkeregisterattest, jf. myndighedslovens § 8, stk. 2, eller at vedkommende indehaver ved fremlæggelse af skifte- eller dødsattest skal godtgøre at være eneindehaver af forældremyndigheden som følge af, at den anden af forældrene er død, jf. myndighedslovens § 15, stk. 1. Arbejdsgruppen har foreslået, at Civilretsdirektoratet, på grund af direktoratets øvrige opgaver på det familieretlige område, bemyndiges til at træffe beslutningen. Justitsministeriet er enig i dette, selv om det ikke ganske kan udelukkes, at det internationalt vil kunne volde vanskelighed, at direktoratet samtidig forudsættes tillagt kompetence som centralmyndighed.

Det er som nævnt et afgørende hensyn, at konstateringen af, om der foreligger en ulovlig bortførelse eller tilbageholdelse, kan ske hurtigt. Af hensyn til barnet er det væsentligt, at forældremyndighedsforholdet genoprettes snarest muligt. Det må derfor antages, at undtagelsesbestemmelserne i forvaltningslovens § 11, stk. 2, til reglerne om udsættelse af sagen efter en anmodning om aktindsigt, samt undtagelserne fra partshøringsreglerne efter lovens § 19, stk. 2, og fra reglen om retten til at afgive en udtalelse efter § 21, stk. 2, normalt må finde anvendelse.

Stk. 2 er ny i forhold til dansk ret, idet en bortførelse eller tilbageholdelse efter bestemmelsen kan erklæres for ulovlig, selv om forældrene på tidspunktet herfor havde fælles forældremyndighed og fortsat har det.

Bestemmelsen skal ses i forhold til lovforslagets § 22, hvor der foreslås indsat en ny bestemmelse i myndighedsloven som § 10 a. I bestemmelsen fastsættes det, at hvis forældrene er uenige om, hvem der skal have forældremyndigheden, skal begge give samtykke til, at barnet forlader landet. Arbejdsgrup-